1292
El *llaminer*
(*ALDC*, VIII, 1825. El *llaminer*)

Llaminer designa l'"afeccionat a les llaminadures", és a dir, al "menjar fi, delicat, fet més per plaure al paladar que per nodrir, especialment dolços, confitures, etc." (*DIEC*). El mapa presenta llacunes importants perquè l'enunciat es va introduir avançades les enquestes per completar l'espai semàntic de *golafre* (cf. mapa 1291); tanmateix, hem pogut cobrir les àrees del valencià meridional i eivissenc amb les respostes obtingudes de diversos informadors gràcies a la gentilesa de Josep Martines i Isidor Marí, respectivament.

Llaminer, *llépol* i *gormand* són els mots que formen isoglosses importants de l'àrea idiomàtica. *Llaminer* (s. XIV) és un der. de *llaminar* 'llepar les femelles els seus fills, sobretot en el bestiar de pasturatge', probablement d'un llat. vg. hispànic *LAMBINARE 'llepar insistentment', format sobre el llat. LAMBĔRE 'llepar' (cf. cast. *lamer*).

Llépol (s. XIV), amb [ɛ] tònica només a les loc. 65 i 123, és un der. de *llepar*, d'etimologia incerta, potser preromana. Quant a la seva morfologia es podria pensar en un deverbal *llepo* 162, que hauria alternat amb *llépol* amb el suf. *-ol* (< -ULU) (com *cervo*/*cérvol*), però la doc. més antiga de *llépol* no ho afavoreix; d'aquest s'han derivat *llepolí* 163, diminutivoafectiu, amb el suf. *-í* (< -INU), *llépolo*, amb *-o* epitètica potser a partir del *f. llépola*, *iépolo* 165, amb ieisme de tipus cast., i *llepoló* 160, 164, 169, 176, amb el suf. intensiu *-ó*, adaptat del cast. *-ón*, com el de *llepó* 170 (de *llepar*), procedència cast. que es demostra per l'addició del sufix a un radical verbal i amb un valor augmentatiu. A notar el compost *llepafils* 1-4, 6-8, 13, absent del *DECat*, potser a imitació de *llepadits*, amb un segon element relacionat amb *filar* (cf. *filar prim* 'ésser molt remirat', *DCVB*).

Gormand és pres del fr. *gourmand*, d'origen incert (la relació amb *gourmet* és dubtosa), un mot que significava 'que menja amb avidesa' ("*gormant*, gran menjador", Torra, 1640), concretat després en coses dolces (cf. mapa 1291); veg. doc. en Barri, 1999.

Sobre GŬLA 'gola, apetit desordenat' s'han format *golós* i *golut*, amb els suf. *-ós* (< -OSU) i *-ut* (< -UTU) ("a les pastes en diuen *goles* i *goleries*" 152), a més de *golafre* 44, 81, 82, potser d'origen preromà, amb un sentit més afí a 'menjaire; fartó'. En relació amb 'boca' s'ha de considerar *gansut* 109, der. de *gansa* 'boca badada' (*DECat*), com també *morro* (< probablement d'una base onomatopeica MURR- expressiva d'una posició botzinaire dels llavis), amb el der. *morrut* 122 (cf. *golut*, *gansut*; arag. *morrudo*) i el compost *morroprim* 118 (arag. *morrofarda*), al·lusiu a l'afició als aliments de sabor fi, com *delicat* 4, 6, 9, 11 (← fr. *délicat*); cf. *llepafils*.

Depenen probablement de la voracitat d'una bestiola, *fagí* 14, 16, 20, 23, format sobre *fagina* (< llat. vg. *FAGĪNA, der. de FAGUS, pel suposat fet de freqüentar les fagedes), amb la var. *faixí* 18, 22 (cf. *enfaixinar* 'engolosir' 18). *Gatussa* 82 té relació amb *gat*, però probablement a través de *engatussar* 'excitar el desig per una cosa' (← cast. *engatusar*).

Altres mots: *envejós* 8, des de 'desitjós' (← fr. *envieux*); alg. *licaldo* 85, pres de l'it. ant. *leccardo*; *galimer* 183 sembla un der. de *galim*, var. **golim*, de *gola*, amb el suf. intensiu *-im* (< -IMEN), com *xerrim*; i *firundel* 1, d'ètim obscur, potser relacionat amb *filar*.

Semànticament es noten algunes interferències entre 'golafre' i 'llaminer' (*llépol*, *gormand*; cf. mapa 1291). Entre els mots en relació, cal citar *llimener* 110, "que pica d'aquí i d'allà i quasi res li agrada", i *golosia* 183 i *galimeria* 183, com a 'llaminadures'.

Des d'una perspectiva geogràfica, *llaminer* viu en cat. central i la Franja, on coneix continuïtat d'àrea lingüística en arag. (*laminero*, *llaminero*, *lambinero* [*Andolz*]); el gal·licisme *gormand* s'ha instal·lat en ross. i en cat. nord-occ. *Llépol*, des del sud del Principat, s'ha estès al val. i al mall., mentre que *golós* es troba en val. central i meridional, així com en eiv. i men., i, juntament amb *golut*, es troben esparsos en diverses localitats.

Són mots normatius *llaminer*, *llépol*, *llepafils*, des del *DOrt*, 1917; *gormand*, des del DG_1, 1932.